

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки і торгівлі

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

**ЕКОНОМЕТРИЧНІ МЕТОДИ І МОДЕЛІ
В ОСВІТНІЙ ТА НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ**

*підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
галузі знань D Бізнес, адміністрування та право
спеціальності D7 Торгівля
освітньо-наукової програми Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність*

Силабус нормативного освітнього компонента ЕКОНОМЕТРИЧНІ МЕТОДИ І МОДЕЛІ В ОСВІТНІЙ ТА НАУКОВІЙ ДІЯЛЬНОСТІ підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, галузі знань D Бізнес, адміністрування та право, спеціальності D7 Торгівля, за освітньо-науковою програмою Підприємництво, торгівля та біржова діяльність

Розробник: Бегун С.І., доцент кафедри економіки і торгівлі, кандидат економічних наук, доцент

Силабус погоджено:

Гарант ОНП

Олена ПАВЛОВА

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри економіки і торгівлі

Протокол №1 від 29.08.2025 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна форма навчання	D Бізнес, адміністрування та право D7 Торгівля Підприємництво, торгівля та біржова діяльність третій (освітньо- науковий) рівень вищої освіти	Нормативний
Кількість годин/кредитів ECTS 150/5		Рік навчання 2
		Семестр 3й
		Лекції 24 годин
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) 26 год Лабораторні 0 год Індивідуальні 0 год.
		Самостійна робота 90 годин
		Консультації 10 годин Форма контролю: екзамен
Мова навчання	Українська	
Сторінка курсу в MOODLE		

II. ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА

ПІБ – Бегун Світлана Іванівна

Науковий ступінь – кандидат економічних наук

Вчене звання – доцент

Посада – доцент кафедри економіки і торгівлі

Мобільний телефон 0662477740

Електронна пошта: Begin.Svitlana@vnu.edu.ua

Дні занять розміщено на <http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

1. Анотація освітнього компонента.

Освітній компонент «Економетричні методи і моделі соціально-економічних систем» належить до переліку нормативних освітніх компонентів і забезпечує формування компетентностей із застосування сучасних економетричних методів у наукових та освітніх дослідженнях, охоплює методологію економетричного моделювання, аналіз освітніх і наукових даних, причинно-наслідкові методи, прогнозування та питання репродуктивності досліджень. Особлива увага приділяється формулюванню й перевірці наукових гіпотез, інтерпретації результатів та підготовці їх до публікації з дотриманням принципів академічної доброчесності. Предметом вивчення освітнього компонента є методи, моделі та інструменти економетричного аналізу й моделювання соціально-економічних, освітніх і наукових процесів, а також підходи до інтерпретації, валідації та використання результатів економетричних досліджень у науковій та освітній діяльності

Пререквізити і постреквізити освітнього компонента

Пререквізити: Сучасні інформаційні технології в науковій і викладацькій діяльності.

Постреквізити: написання наукових досліджень

2. Мета і завдання освітнього компонента.

Мета освітнього компонента – формування у здобувачів освіти здатності застосовувати сучасні економетричні методи і моделі для планування, проведення та представлення наукових і освітніх досліджень, аналізу соціально-економічних та освітніх процесів, перевірки наукових гіпотез і підготовки результатів до публікації з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Завдання освітнього компонента: опанування методології економетричного моделювання та сучасних підходів до побудови і специфікації наукових моделей; розвиток навичок аналізу багатофакторних, панельних моделей у прикладних дослідженнях; застосування економетричних методів для оцінювання ефективності освітніх і наукових процесів та прогнозування соціально-економічних явищ; Формулювання та перевірка наукових гіпотез, критичний аналіз результатів досліджень; підготовка економетричних результатів до публікації та презентації з дотриманням принципів академічної доброчесності; використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій для обробки, аналізу та моделювання даних у науковій та освітній діяльності.

Результати навчання (компетентності).

Загальні компетентності:

ЗК01. Здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності на основі системного наукового світогляду та загального культурного кругозору із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності.

ЗК03. Здатність працювати автономно.

ЗК05. Здатність розробляти проекти та управляти ними.

Спеціальні компетентності:

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в економіці та дотичних до неї міждисциплінарних напрямках і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з економіки та суміжних галузей.

СК03. Здатність використовувати сучасні методології, методи та інструменти емпіричних і теоретичних досліджень у сфері економіки, методи комп'ютерного моделювання, сучасні цифрові технології, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та науково-педагогічній діяльності.

СК06. Здатність обґрунтовувати та приймати економічні рішення на основі розуміння закономірностей розвитку соціально-економічних економічних систем і процесів із застосуванням математичних методів та моделей

Програмні результати навчання

РН01. Мати передові концептуальні, методологічні знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності та/або на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, які є достатніми для проведення наукових, прикладних досліджень на рівні актуальних світових досягнень, отримання нових знань та/або здійснення інноваційної професійної діяльності.

РН03. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні, економіко-математичні методи аналізу даних великого обсягу та/або складної структури, спеціалізовані бази даних та інформаційно-комунікативні технології, прилади та обладнання.

РН04. Розробляти та досліджувати концептуальні, математичні, комп'ютерні моделі процесів і систем, ефективно використовувати їх для отримання нових знань та/або створення інноваційних продуктів у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН05. Застосовувати сучасні методи та інструменти наукових досліджень та інноваційної діяльності для отримання нових знань та/або розв'язання комплексних проблем у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності, а також у дотичних міждисциплінарних напрямках.

РН08. Формулювати та перевіряти гіпотези, використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, актуальні літературні та інформаційні джерела, результати теоретичного аналізу, моделювання, експериментальних досліджень.

РН09. Планувати і виконувати теоретичні та/або емпіричні дослідження з використанням сучасних методів й інструментів, здійснювати критичний аналіз результатів власних або сторонніх досліджень у контексті усього комплексу сучасних знань щодо проблем у сфері підприємництва, торгівлі, біржової діяльності та дотичних міждисциплінарних напрямків, з дотриманням норм академічної і професійної етики..

Soft Skills. Вивчення ОК дозволить здобути такі Soft Skills, як критичне та системне мислення, дослідницькі навички, аналітична комунікація, робота з даними, лідерство та робота в науковій спільноті, креативність і інноваційність.

3. Структура освітнього компонента

	Усього	Лек.	Пр.	Сам. роб.	Консультації	*Форма контролю / Бали**
Змістовий модуль 1. Сучасні економетричні методи в наукових дослідженнях						
Тема 1. Методологія економетричного моделювання в наукових дослідженнях	17	2	2	12	1	О,Т,РЗ/ 5
Тема 2. Багатофакторні регресійні моделі та проблеми їх оцінювання	23	4	4	14	1	О,Т,РЗ/ 10
Тема 3. Панельні дані та їх використання в прикладних дослідженнях	22	4	4	12	2	О,Т,РЗ/ 10
Тема 4. Причинно-наслідковий аналіз та квазіекспериментальні методи	20	2	4	12	2	О,Т,РЗ/ 10
Разом за модулем 1	82	12	14	50	6	35
Змістовий модуль 2. Економетричні моделі в освітній та науковій діяльності						
Тема 5. Економетричні методи аналізу освітніх і наукових даних	19	4	4	10	1	О,Т,РЗ/ 10
Тема 6. Моделювання результативності наукової діяльності	15	2	2	10	1	О,Т,РЗ/ 10
Тема 7. Економетричні моделі динаміки	19	4	4	10	1	О,Т,РЗ/ 10
Тема 8. Репродуктивність, валідація та презентація економетричних результатів	15	2	2	10	1	О,Т,РЗ, П/ 5
Разом за модулем 2	68	12	12	40	4	35
Види підсумкових робіт:						
Модульна контрольна робота						15
Модульна контрольна робота						15
Всього годин / Балів	150	24	26	90	10	100

Форма контролю*: Т – тести, РЗ –розв'язування задач, П- презентація, МКР – модульна контрольна робота,; О-опитування.

4. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота ЗО полягає в підготовці до практичних занять, опрацюванні лекційного матеріалу, підготовку до усіх видів контролю, розв'язання практичних завдань, аналізу запропонованих до вирішення проблем та кейсів, рекомендованої літератури, питань, винесених на самостійне вивчення.

Питання та завдання для самостійної роботи визначені відповідними темами освітнього компонента та містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика щодо відвідувань занять: відвідування занять є обов'язковим. Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися термінів, визначених для виконання усіх видів робіт, передбачених силабусом. Пропущені заняття відпрацьовувати у визначений час згідно затвердженого графіка.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь в наукових заходах тощо) навчання може відбуватись в цей період в онлайн формі або за індивідуальним планом за погодженням із викладачем.

Здобувач освіти повинен старанно виконувати завдання, брати активну участь в освітньому процесі.

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти визначається Положенням про визнання результатів, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (<http://surl.li/qbxvmw>).

Політика щодо академічної доброчесності окреслюється Положенням про систему запобігання та виявлення академічного плагіату в науковій та навчальній діяльності здобувачів вищої освіти, докторантів, науково-педагогічних і наукових працівників Волинського національного

університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/jntduw>) та Кодексом академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки (<http://surl.li/aagxg>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку, якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, яку було визначено на пропущені теми.

Політика щодо додаткових (бонусних) балів: здобувачам освіти можуть бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю максимум 15 балів за такі види робіт: опубліковану наукову статтю у фахових виданнях України чи рецензованих закордонних журналах – 10 балів; публікацію тез – з виступом на конференції 5 балів, без виступу – 3 бали; підготовку та участь у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 7 балів; перемогу у всеукраїнському етапі предметних олімпіад, всеукраїнському та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт – 15 балів; подачу проектних заявок на участь в студентських програмах обміну, стипендійних програмах, літніх та зимових школах тощо – 7 балів.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Порядок організації поточного та підсумкового контролю знань здобувачів освіти регламентується Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Максимальна кількість балів, яку може набрати здобувач освіти за поточну навчальну діяльність з ОК, становить 70 балів. Протягом поточної роботи здобувач освіти має набрати не менше 35 балів (як допуск до складання іспиту). Для отримання допуску здобувач освіти має відпрацювати практичні або лабораторні роботи до дати іспиту під час основної сесії. Оцінки за відпрацьовані роботи викладач виставляє в електронний журнал успішності поруч або замість «н». У випадку, якщо здобувач освіти отримав менше, ніж 35 балів, він не може бути допущеним до екзамену і повинен бути відрахований за академічну неуспішність. Підсумкова семестрова оцінка у випадку складання іспиту визначається як сума поточної семестрової (70 балів) та екзаменаційної (30 балів) оцінок. Отримана оцінка заноситься до електронного журналу успішності та індивідуального навчального плану студента. Під час складання екзамену здобувач може отримати від 0 до 30 балів.

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання іспиту, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компоненту, і набрав при цьому 75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (30 балів), а його результат за модульні контрольні роботи анулюється.

Екзамен складається згідно затвердженого розкладу, проводиться у формі комп'ютерного тестування у системі Moodle згідно затвердженого розкладу. Екзаменаційний білет містить 30 тестових запитань з однією правильною відповіддю. Кожне запитання оцінюється в 1 бали. Максимальна оцінка 30 балів. Тестові запитання складено відповідно до програми курсу. Тестові запитання визначені відповідними темами освітнього компонента та містяться в електронному курсі у веб-середовищі системи управління навчанням Moodle.

Терміни проведення підсумкового семестрового контролю встановлюються графіком освітнього процесу.

VI. ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	необхідне перескладання

Критерії оцінювання результатів навчання:

90-100 балів (відмінно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента в повному обсязі, у встановлені терміни й повно виконав завдання поточного оцінювання; відповіді правильні, обґрунтовані, логічні, містять аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки та прослідковується активність здобувача працює протягом усього курсу.

82-89 балів (дуже добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; виконав більшу частину завдань поточного оцінювання; відповіді здебільшого правильні, усі передбачені силабусом навчальні завдання виконані, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані.

75-81 балів (добре): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання; усі передбачені завдання виконані; деякі практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані недостатньо.

67-74 балів (задовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених силабусом завдань виконано.

60-66 балів (достатньо): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на прийнятному рівні, теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, багато передбачених силабусом завдань не виконані або виконані із значною кількістю помилок.

1-59 балів (незадовільно): здобувач володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, теоретичний зміст курсу не освоєний, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених силабусом завдань не виконано або містять грубі помилки.

VII. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНТЕРНЕТ-РЕСУРСИ

Основна література

1. Боднар Р. Д., Єлейко В. І., Демчишин М. Я. Економетричний аналіз діяльності підприємств: Навч. посібник. Львів: Вид-во Навчальна книга Богдан, 2019. 368 с.
2. Диха М. В., Мороз В. С. Економетрія : Навчальний посібник. Київ: ЦУЛ, 2021. 206 с.
3. Економетрика. : навч. посіб. / Лугінін О.Є., Фомішина В.М., Дудченко О.М. та ін. Київ : Гельветика. 2019. 320 с.
4. Прикладна економетрика : навч. посіб. : у двох частинах. Ч.1 / Л. С. Гур'янова, Т. С. Клебанова, С. В. Прокопович та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2016. 235 с.
5. Рязанцева В. В. Економетрія. Моделювання макроекономічних процесів: навч. посіб. Київ : КНТЕУ, 2018. 388 с.

Додаткова література

1. Кузьмичов А. І. Економетрія. Моделювання засобами MS Excel: навчальний посібник Київ: ЦУЛ, 2011. 214 с. Бегун С., Подзізей О. Інтеграція digital-технологій та економіко-математичного моделювання в умовах розвитку цифрової економіки. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2025. №1 (16), С. 88-92. <https://doi.org/10.32782/dees.16-13> URL: <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/564>
2. Бегун С., Подзізей О., Шматковська Т. Економетричне моделювання як інструментарій оцінювання результатів цифрової трансформації бізнес-структур. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2025. №4 (44), С. 71–80. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2025-04-71-80>. URL: <https://echas.vnu.edu.ua/index.php/echas/uk/article/view/1064/873>
3. Бегун С.І., Хомюк Н.Л., Подзізей О.О. Економетричні методи та моделі в прийнятті управлінських рішень в умовах цифрової трансформації. *Економіка та суспільство*. 2024. № 66. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-66-16>
4. Черчик Л., Бегун С. Моделювання залежностей обсягів виробництва продукції від чинників праці в умовах цифрової трансформації. *Економічний часопис Волинського національного університету імені Лесі Українки*. 2025. № 1(41), С. 167-175. DOI: <https://doi.org/10.29038/2786-4618-2025-01-167-175>
5. Wooldridge J. M. *Introductory Econometrics: A Modern Approach*, Fifth Edition. South-Western Cengage learning, 2013. 912 p. URL: <http://jaimedv.com/eco/4c1-ecomet/jeffrey-m-wooldridge-econometrics--book.pdf>
6. Brooks C. *Introductory Econometrics for Finance*, Second Edition. Cambridge University Press, 2008. 648 p. URL: [http://www.afriheritage.org/TTT/3%20Brooks Introductory%20Econometrics%20for%20Finance](http://www.afriheritage.org/TTT/3%20Brooks%20Introductory%20Econometrics%20for%20Finance)

[%20\(2nd%20edition\).pdf](#)

Інформаційні ресурси

1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
2. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
3. Державна служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
5. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.